

Monika A. Król

 <https://orcid.org/0000-0001-9689-2266>

Uniwersytet Łódzki

Polska

Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska (artykuł recenzyjny)*

1. Wprowadzenie

Kontrola ma charakter wszechobecny, przejawia się we wszystkich postaciach działań zorganizowanych¹, jest immanentnym elementem procesu administrowania². Chociaż dotyczy każdego systemu administrowania, na jej kryteria, zakres i dopuszczalne środki wpływa wiele czynników, m.in. typ ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego czy organizacja aparatu administracji³. Z tego powodu nie można stworzyć jej jednego, uniwersalnego modelu, a właśnie od elementów konstrukcyjnych modelu zależy wskazanie przyczyn urucho-

* *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2021, ss. 383.

¹ M. Stahl, *Szczególne prawne formy działania administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, T. 5, *Prawne formy działania administracji*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013, s. 351.

² J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, wyd. 8, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, s. 525.

³ J. Łętowski, J. Szreniawski, *Kontrola administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, red. T. Rabska, J. Łętowski, T. 3, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1978, s. 336–337.

mienia instrumentów kontroli⁴. Kontrola administracji, bez względu na miejsce, jakie zajmuje w systemie administrowania, zmierza do doskonalenia, usprawnienia, ustabilizowania owego systemu; ma na celu zarówno zwiększenie praworządności działania administracji, jak i poprawę jej organizacji i funkcjonowania w sensie czysto technicznym⁵.

Stabilność państwa i przestrzeganie obowiązujących w nim reguł prawnych wymagają posługiwania się przez ustawodawcę mechanizmami zabezpieczającymi, które winny zagwarantować posłuszeństwo adresatów norm prawnych wobec nakładanych na nich wzorców postępowania. Wśród tych mechanizmów można wyróżnić kontrolę przestrzegania określonych przepisów prawa⁶, m.in. dotyczących realizacji zadań państwa w zakresie ochrony środowiska.

Jak zaznacza się w literaturze przedmiotu⁷, instytucja kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska odgrywa niezwykle istotną rolę w demokratycznym państwie prawa, jednak ów pogląd nie odzwierciedla stanu badań naukowych w omawianej dziedzinie. M. Stahl podkreśla, że zainteresowanie doktryny tą formą aktywności administracji nie jest zbyt duże⁸. Potwierdza to przegląd podręczników akademickich, w których kontrola przestrzegania przepisów związanych z ochroną środowiska nie należy do kanonu zagadnień przewidzianych w programie wykładu⁹. We współczesnych opracowaniach znajdziemy tylko rozdziały odnoszące się do zadań i kompetencji w zakresie ochrony środowiska powierzanych organom administracji publicznej¹⁰. Analiza piśmiennictwa dowodzi, że nie jest to także temat często podejmowany przez doktrynę.

⁴ M.A. Król, J.P. Tarno, *Przyznanie sumy pieniężnej jako środek dyscyplinowania w postępowaniu sądownoadministracyjnym*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2019, z. 1 (82), s. 9.

⁵ J. Łętowski, *Prawo administracyjne. Zagadnienia podstawowe*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990, s. 281.

⁶ A. Barczak, *Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020, s. 13.

⁷ J. Ciechanowicz-McLean, *Kierunki rozwoju prawa ochrony środowiska w Polsce i na świecie w XXI wieku*, w: *Prawo i polityka ochrony środowiska w doktrynie i praktyce*, red. A. Barczak, A. Ogonowska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2016, s. 26.

⁸ M. Stahl, *Szczególne prawne formy działania administracji...*, s. 349.

⁹ R. Paczuski, *Prawo ochrony środowiska*, Branta, Bydgoszcz 2000; A. Lipiński, *Prawne podstawy ochrony środowiska*, wyd. 5, Wolters Kluwer, Warszawa 2010; J. Ciechanowicz-McLean, M. Nyka, *Environmental law*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk–Warszawa 2016; B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska. Zagadnienia podstawowe*, wyd. 7, Wolters Kluwer, Warszawa 2018; *Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski, wyd. 4, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.

¹⁰ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony...*, s. 147–166; A. Lipiński, *Prawne podstawy ochrony...*, s. 387–401; M. Górski, w: *Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski..., s. 97–117.

Można wskazać poświęcone mu prace przyczynkowe¹¹, komentarze do ustaw¹² oraz bardzo nieliczne monografie, zwłaszcza opublikowaną w 2020 r. *Kontrolę podmiotów korzystających ze środowiska* autorstwa A. Barczak.

Z przedstawionych tu względów wybór problematyki zawartej w monografii *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, która ukazała się pod redakcją Z. Bukowskiego i T. Bojar-Fijałkowskiego nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w 2021 r., wypada uznać za znakomity. Książka stanowi wynik wieloletnich, cyklicznych badań nad prawnymi aspektami ochrony środowiska, prowadzonych przez międzynarodowy, polsko-czesko-słowacki zespół, który w 2019 r. podjął zagadnienie kontroli przestrzegania tych przepisów. Monografia dotyczy prawnych instrumentów kontroli związanej z implementacją i przestrzeganiem prawa ochrony środowiska w trzech wymienionych w tytule państwach Unii Europejskiej. Trzeba zauważyć, że redaktorzy celowo ujęli temat jako kontrolę przestrzegania „przepisów o ochronie środowiska”, zamiast użyć któregoś ze zwrotów zdecydowanie częściej spotykanych w doktrynie, typu „przepisy w ochronie środowiska”. To nie tylko zabieg stylistyczny, lecz także podkreślenie, że przepisy z owej dziedziny odnajdujemy dziś w znacznie szerszym obszarze niż wąsko rozumiane prawo ochrony środowiska. Regulacje odnoszące się do kontroli dokonywanej przez administrację publiczną w stosunku do podmiotów tej administracji i podmiotów pozostających poza jej systemem są rozproszone, nieraz cząstkowe i niespójne, zawarte w aktach rangi ustawowej, zarówno materialnoprawnych, jak i ustrojowych, oraz w aktach niższej rangi¹³. Należy zgodzić się ze stwierdzeniem, że mówiąc o przepisach o ochronie środowiska, trzeba spojrzeć interdyscyplinarnie – wyjść poza prawo administracyjne czy nawet poza prawo publiczne¹⁴.

Podstawową metodą, którą wykorzystują autorzy recenzowanej monografii, jest metoda formalno-dogmatyczna. Przeprowadzili oni analizę niezbędnych aktów prawnych, najważniejszej dostępnej literatury przedmiotu (monografii, podręczników, komentarzy do ustaw), w szerokim zakresie – orzecznictwa sądów administracyjnych, a także rozstrzygnięć organów administracji publicznej, w tym rozstrzygnięć nadzorczych wojewodów. Ta metoda została uzupełniona metodą historycznoprawną, zwłaszcza zaś prawnoporów-

¹¹ J. Boć, *Kilka refleksji na temat kontroli ochrony środowiska*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Przegląd Prawa i Administracji” 1985, nr 713, s. 71–79; M.A. Król, *Skuteczność implementacji rolnośrodowiskowych instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej w ocenie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego*, „Studia Iuridica” 2018, T. 78, s. 232–253.

¹² D. Danecka, W. Radecki, *Inspekcja Ochrony Środowiska. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020, passim.

¹³ M. Stahl, *Szczególne prawne formy działania administracji...*, s. 353.

¹⁴ Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, *Słowo wstępne*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 8.

nawczą (m.in. w rozdziałach W. Radeckiego i D. Daneckiej)¹⁵. Praca ma walor praktyczny, omawia bowiem zagadnienia instytucjonalne związane z organami i inspekcjami powołanymi do przestrzegania prawa w trzech wybranych państwach, ze szczególnymi instrumentami i procedurami kontroli oraz z trybem postępowania w procedurze administracyjnej i sądownoadministracyjnej.

2. Teoria kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska

Jak wskazuje J. Boć, teoretycznych i praktycznych problemów kontroli jest więcej niż problemów działalności kontrolnej¹⁶. Pogłębionych badań wymagają rodzaje, cechy, kryteria, funkcje kontroli środowiskowej czy kwestie dotyczące jej standaryzacji¹⁷. Nie dziwi zatem, że pierwsza część recenzowanej monografii, zatytułowana *Teoria kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska*, prezentuje zagadnienia ogólne. Kluczowe znaczenie wśród nich ma przegląd istniejących modeli kontroli oraz przyjętych kryteriów i obowiązujących zasad jej przeprowadzania, dokonany – z uwagi na przedmiot opracowania – z odniesieniem do przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska.

Ciekawe są rozważania poświęcone charakterowi prawnemu i typologii instrumentów służących do przeprowadzania inspekcji. V. Stejskal¹⁸ podjął temat skutecznego wdrażania norm środowiskowych, którego niezbędnym warunkiem stanowią jasno określone zasady kontroli. Autor tego fragmentu książki, mającego charakter wstępu do całego tomu, skupia się na mechanizmach kontroli w prawie ochrony środowiska i rozpatruje je na trzech płaszczyznach: po pierwsze, kontroli wynikającej z norm prawa międzynarodowego, przede wszystkim z realizacji konwencji i regionalnych, bilateralnych umów międzynarodowych; po drugie, kontroli będącej pochodną prawidłowego wdrożenia prawa UE; po trzecie, kontroli związanej z przestrzeganiem prawa państw członkowskich.

Z kolei rozdział S. Košičiarovej¹⁹ dotyczy charakteru prawnego i rodzajów instrumentów inspekcyjnych w ochronie środowiska na Słowacji. Autorka

¹⁵ W. Radecki, *Rola inspekcji środowiska w ściganiu przestępstw, wykroczeń i deliktów administracyjnych w Polsce, Czechach i Słowacji*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 69–91; D. Danecka, *Organizacja inspekcji środowiska w Polsce, Czechach i Słowacji*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 53–68.

¹⁶ J. Boć, *Kilka refleksji...*, s. 71.

¹⁷ A. Barczak, *Kontrola podmiotów...*, s. 25–29.

¹⁸ V. Stejskal, *Wprowadzenie do mechanizmów kontroli w prawie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 11–22.

¹⁹ S. Košičiarová, *Charakter prawny i rodzaje instrumentów inspekcyjnych w ochronie środowiska na Słowacji*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 23–33.

porusza kwestię nadzoru administracyjnego wykonywanego przez organy administracji państwowej. Uznaje się go za szczególny rodzaj zewnętrznej kontroli administracyjnej, określony w słowackich regulacjach prawnych jako „dozór”, „dozór fachowy” lub „dozór państwowy”. Omawiany instrument polega na tym, że organ administracji państwowej (czy też wykonawca jej zadań) kontroluje postępowanie podmiotów niepodporządkowanych jej organizacyjnie, np. osób fizycznych.

Prowadzone w polskiej doktrynie dyskusje na temat standaryzacji dobrej kontroli środowiskowej²⁰ uzupełniają badania D. Bede'a²¹. Analizuje on transparentność w kontroli zgodności działań czy przedsięwzięć z przepisami ochrony środowiska, do której istotnych elementów należą dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie oraz udział społeczeństwa. Autor rozważa, w jaki sposób wypełniane są obowiązki wynikające zarówno z krajowego, jak i z europejskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska. Do tego opracowania nawiązuje tekst J. Haka²², znajdujący się w trzeciej części monografii, skoncentrowany na prawie do informacji jako środku kontroli przestrzegania przepisów w omawianej dziedzinie.

3. Organy i instytucje w przestrzeganiu przepisów o ochronie środowiska

Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w ujęciu podmiotowym dotyczy analizy struktur organizacyjnych i zasad funkcjonowania podmiotów dokonujących kontroli. A. Barczak²³ klasyfikuje je w trzech grupach. Do pierwszej należą podmioty powołane wyłącznie do kontrolowania, których jedynym celem jest jego organizowanie i przeprowadzanie oraz uczestniczenie w czynnościach z nim związanych²⁴. Można tu zaliczyć np. Europejski Trybunał Obrachunkowy jako organ kontroli finansowej²⁵, a z organów

²⁰ A. Barczak, *Kontrola podmiotów...*, s. 34–37.

²¹ D. Bede, *Transparency in control of environmental regulations compliance*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 34–50.

²² J. Hak, *Prawo do informacji jako środek kontroli przestrzegania przepisów w dziedzinie ochrony środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 271–288.

²³ A. Barczak, *Kontrola podmiotów...*, s. 44.

²⁴ J. Boć, *Kontrola administracji*, w: A. Błaś, J. Boć, J. Jeżewski, *Administracja publiczna*, wyd. 3, Kolonia, Wrocław 2003, s. 331–332.

²⁵ Trybunał Obrachunkowy (ang. Court of Auditors) jest zaliczany do pięciu głównych instytucji Unii Europejskiej, a jego działalność koncentruje się na kontroli wykonywania budżetu Unii, tj. na sprawdzaniu poboru dochodów budżetowych i dokonywaniu z niego wydatków

krajowych zwłaszcza Najwyższą Izbę Kontroli (NIK) i organy inspekcji. Jak wskazuje J. Boć²⁶, zdecydowanie powinna wzrosnąć rola organów NIK w ochronie środowiska, gdyż zapewniają one efektywność i obiektywność w procesie kontroli. Szkoda, że nie poświęcono im uwagi w monografii, szczególnie wobec wielu istotnych kontroli środowiskowych przeprowadzonych w ostatnich kilku latach²⁷. Drugą grupę stanowią organy administracji publicznej powołane do określonej działalności merytorycznej, ale posiadające też uprawnienia kontrolne, takie jak Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, organy Państwowej Straży Pożarnej, organy administracji Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” czy organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego. Trzecia kategoria obejmuje podmioty niezinstytucjonalizowane, m.in. kontrolę społeczną²⁸.

Realizacja funkcji państwa w dziedzinie ochrony środowiska polega zwłaszcza na ustaleniu podziału zadań między wskazane organy władzy publicznej a organizacje społeczne, na ustaleniu struktur i zasad funkcjonowania organów mających wykonywać głównie zadania ochronne oraz – co najważniejsze z perspektywy przedmiotu niniejszego artykułu – na ustaleniu zakresu, form i organizacji kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska. Druga część recenzowanej monografii, dotycząca organów i instytucji powołanych do owej kontroli, odnosi się już konkretnie do organizacyjnej funkcji administracji w ochronie środowiska, czyli do przygotowania wykonywania zadań ochronnych. Ten fragment książki rozpoczynają dwa rozdziały, autorstwa D. Daneckiej i W. Radeckiego, poświęcone organizacji inspekcji środowiska w Polsce, w Czechach i na Słowacji oraz jej roli w ściganiu przestępstw, wykroczeń i deliktów administracyjnych. Bardziej szczegółowe rozważania na temat inspekcji w naszym kraju prowadzi M. Jarzyński²⁹ w tekście ukazującym współdziałanie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z jednostkami

finansujących działalność UE, także związaną z prawidłowym wdrożeniem instrumentów ochrony środowiska. Zob. M.A. Król, *Skuteczność implementacji...*, s. 240.

²⁶ J. Boć, *Kilka refleksji...*, s. 75.

²⁷ Zob. m.in. Najwyższa Izba Kontroli, *Bariery rozwoju odnawialnych źródeł energii*, KGP.430.014.2020, nr ewid. 90/2020/P/20/016/KGP, Warszawa 2021, NIK [online], <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24474,vp,27220.pdf> [dostęp: 17.03.2022], a także dokument o znaczeniu międzynarodowym (sporządzony w językach angielskim, słowackim, ukraińskim i polskim), jakim jest raport *Transgraniczne przemieszczanie odpadów w świetle Konwencji Bazylejskiej. Podsumowanie wyników kontroli*, NIK [online], <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24407,vp,27151.pdf> [dostęp: 10.01.2022].

²⁸ O znaczeniu kontroli społecznej w ochronie środowiska jeszcze na gruncie przepisów obowiązujących w latach 80. XX w. pisał J. Boć, *Kilka refleksji...*, s. 75.

²⁹ M. Jarzyński, *Współdziałanie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie działalności kontrolnej w ochronie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 121–138.

samorządu terytorialnego. Badania prawnoporównawcze uzupełniają M. Dufala i M. Michalovič³⁰, którzy analizują skuteczność sprawowania kontroli przez inspekcję środowiska na Słowacji, oraz T. Snopková³¹, która omawia znaczenie kontroli związanych z ochroną środowiska dokonywanych w gminach w Czechach.

Badaniom poddano również podmioty zaliczone do drugiej z wyróżnionych grup organów kontrolnych, które co do zasady realizują zadania merytoryczne, ale którym na mocy istniejących regulacji prawnych powierzono też funkcje kontrolne. Reprezentująca polską doktrynę E. Zębek³² przedstawia – na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego – kompetencje w zakresie ochrony przyrody przyznane regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska. W dwóch czeskich opracowaniach przeanalizowano kompetencje Urzędu Regulacji Energetyki oraz wskazano jego rolę w ochronie środowiska (J. Pokorný)³³, a także omówiono kwestię nadzoru zwierzchniego organów państwowej administracji górniczej nad przestrzeganiem przepisów górniczych (O. Vicha)³⁴. W konkluzjach obaj autorzy podkreślają konieczność zapewnienia kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska w procesie produkcji energii.

Z kolei dwa ostatnie rozdziały w tej części tomu skupiają się na prawnej ochronie zasobów leśnych i na kontroli przestrzegania przepisów prawa leśnego w naszym kraju. F. Nawrot³⁵ poświęca uwagę statusowi prawnemu lasów państwowych, a N. Kulbacka-Burakiewicz³⁶ – uprawnieniom kontrolnym Straży Leśnej.

³⁰ M. Dufala, M. Michalovič, *Wykonywanie kontroli przez Słowacką Inspekcję Środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 108–120.

³¹ T. Snopková, *Rola kontrolna gminy w ochronie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 152–163.

³² E. Zębek, *Rola i kompetencje Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie ochrony przyrody na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 92–107.

³³ J. Pokorný, *Urząd Regulacji Energetyki i jego rola w ochronie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 139–151.

³⁴ O. Vicha, *Dozór zwierzchni organów państwowej administracji górniczej nad przestrzeganiem przepisów górniczych w Republice Czeskiej*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 164–178.

³⁵ F. Nawrot, *A few remarks on the political position of the State Forests*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 179–190.

³⁶ N. Kulbacka-Burakiewicz, *Uprawnienia kontrolne Straży Leśnej*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 191–205.

4. Instrumenty i procedury kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska

W trzeciej części monografii rozważane są szczegółowe kwestie związane z analizą instrumentów kontroli przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska. W kontekście wielu rozwiązań materialnoprawnych zostały przedstawione różne instrumenty służące tej kontroli. Omawianą część rozpoczyna rozdział M. Górskiego³⁷ dotyczący oceny wodnoprawnej – nowej konstrukcji prawnej, wprowadzonej w Prawie wodnym z 2017 r.³⁸ Jak podkreśla autor, ocena ta, stanowiąca element zgody wodnoprawnej, od strony formalnej ma według ustawy postać decyzji administracyjnej, a pod względem merytorycznym przypomina decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³⁹.

Drugie opracowanie w tej części monografii należy do D. Trzcńskiej⁴⁰, która podejmuje problem kontroli ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych wykonywanej przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Chociaż „ekonomiczne wykorzystanie zasobów naturalnych” stanowi kategorię pozaprawną, autorka odnosi się do regulacji ustawy z 2004 r. o ochronie przyrody⁴¹, wprowadzających kontrolę przestrzegania przepisów tego aktu prawnego w trakcie gospodarczego wykorzystania zasobów i składników przyrody (do owej kontroli zobowiązany został właśnie regionalny dyrektor ochrony środowiska). Konieczność uwzględnienia wymogów ustanowionych w przepisach, m.in. Prawa przedsiębiorców z 2018 r.⁴², powoduje, że musi tym wymogom sprostać nie tylko organ administracji, lecz także przedsiębiorca.

Zagadnienia z zakresu ochrony przyrody są również przedmiotem analizy M. Bulińskiego⁴³, który rozważa kwestię dokumentacji przyrodniczej, a zwłaszcza konsekwencji słabej jakości dokumentów związanych z przepisami ochrony przy-

³⁷ M. Górski, *Ocena wodnoprawna*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 209–217.

³⁸ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.).

³⁹ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.

⁴⁰ D. Trzcńska, *The control of economic utilization of natural resources executed by regional directors of environmental protection*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 218–231.

⁴¹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.).

⁴² Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 162 ze zm.).

⁴³ M. Buliński, *Dokumentacja przyrodnicza a konsekwencje wynikające z jej jakości dla tworzonych dokumentów związanych z przepisami ochrony przyrody i środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 319–324.

rody i środowiska. Pozostając w kręgu zainteresowania tymi pierwszymi przepisami, ciekawy temat przedstawia J. Zicha⁴⁴, mianowicie poziom wdrożenia standardów ochrony środowiska środkami prawa karnego na przykładzie przestępstw przeciwko przyrodzie. Nawiązując do Konwencji Rady Europy z 1998 r. o ochronie środowiska środkami prawa karnego⁴⁵ oraz do przyjętej na tej podstawie po dziesięciu latach dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE o karnoprawnej ochronie środowiska⁴⁶, autor krytycznie ocenia – jako niezadowolający – stan implementacji przepisów unijnych do czeskiego systemu prawa.

M. Franková⁴⁷ poświęca uwagę kontroli osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami w dziedzinie środowiska. Omawia problem zanieczyszczenia powietrza cząstkami stałymi – do którego przyczynia się każda osoba fizyczna korzystająca z komunikacji samochodowej czy ogrzewająca swoje domostwo – a także innych zanieczyszczeń powodowanych przez gospodarstwa domowe (np. ścieków). W skali globalnej generuje to zjawisko smogu, skażenie wód, zmiany klimatu. Kontrola tych emisji została powierzona Czeskiej Inspekcji Środowiska.

Kontroli prowadzenia inwestycji liniowych, autostrad czy dróg ekspresowych dotyczy tekst K. Biskup-Grabowskiej⁴⁸. Autorka skupia się na administracyjnych karach pieniężnych za realizowanie takich inwestycji niezgodnie z warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Nawiązuje też do szczególnego środka prawnego w postaci kar pieniężnych, w jaki ustawodawca wyposażył organy polskiej Inspekcji Ochrony Środowiska. Rozważa zagadnienie podmiotu zobowiązanego do poniesienia takiej kary w przypadku inwestora inwestycji liniowej i wielu wykonawców robót budowlanych.

⁴⁴ J. Zicha, *Wdrażanie standardów ochrony środowiska za pośrednictwem prawa karnego: przykład przestępstw przeciwko przyrodzie w Europie*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 310–317.

⁴⁵ *Convention on the protection of the environment through criminal law*, Strasburg, 4.11.1998, European Treaty Series No. 172, Council of Europe [online], <https://rm.coe.int/168007f3f4> [dostęp: 11.03.2022].

⁴⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz. Urz. UE L 328 z dnia 6 grudnia 2008 r., s. 28–37). W polskiej literaturze na ten temat zob. M. Wójcicka, *Impact Directive 2008/99/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on crime policy in Poland*, „Journal of Modern Science” 2015, T. 2 (25), s. 427–439.

⁴⁷ M. Franková, *Kontrola osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami w dziedzinie środowiska i jej limity*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 248–260.

⁴⁸ K. Biskup-Grabowska, *Administracyjne kary pieniężne w związku z realizacją inwestycji niezgodnie z warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 261–270.

W trzech pozostałych rozdziałach tej części monografii poruszono kwestię gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi, w Polsce oraz w Czechach; piszą o niej A. Folgier⁴⁹, V. Vomáčka⁵⁰ i J.S. Kierzkowska⁵¹.

5. Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w procedurze administracyjnej i sądownoadministracyjnej

Kończącą część recenzowanej monografii poświęcono aspektom proceduralnym stosowania prawa ochrony środowiska przez organy administracji publicznej. K. Szuma⁵² podejmuje temat dowodów i dowodzenia naruszenia owego prawa przy wymierzaniu opłat za korzystanie ze środowiska. Analizuje także stronę formalną postępowania dowodowego w postępowaniu administracyjnym w sprawach dotyczących rzeczonych opłat. Ponadto zwraca uwagę na problemy, jakie ujawniają się w metodyce ustalania skali korzystania ze środowiska (najczęściej wielkości emisji), czyli wartości stanowiącej podstawę do naliczania opłat za taką działalność. W opracowaniu zaznaczono, że istnieją inne reguły ustalania zakresu korzystania ze środowiska w przypadku bieżącej sprawozdawczości i samoobliczenia opłat, a inne, gdy dochodzi do określenia podstawy wymierzenia opłaty *post factum* przez organ administracji.

Przedmiotem ostatnich dwóch rozdziałów jest sądowa kontrola działania organów administracji. J. Stelmasiak⁵³ bada przepisy odnoszące się do kontroli zarządzenia pokontrolnego, wydawanego przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych. Omawia podstawowe zagadnienia związane z dopuszczeniem takiej kontroli, wobec czego przedstawia ewolucję linii orzeczniczej sądów administracyjnych, które początkowo nie uznawały swojej kognicji do kontroli tego rodzaju aktu organu administracji publicznej. Należy się zgodzić z konkluzją autora,

⁴⁹ A. Folgier, *Zakres kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach utrzymania czystości i porządku w gminach*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 232–247.

⁵⁰ V. Vomáčka, *Prowadzenie kontroli postępowania z odpadami w Republice Czeskiej*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 289–309.

⁵¹ J.S. Kierzkowska, *Realizacja funkcji kontrolnej przez strażę gminne (miejskie) w przedmiocie gospodarowania odpadami w świetle statystyk Straży Miejskiej w Bydgoszczy*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 325–346.

⁵² K. Szuma, *Dowodzenie faktu naruszenia prawa ochrony środowiska przy wymierzaniu opłat za korzystanie ze środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 358–371.

⁵³ J. Stelmasiak, *Kontrola zarządzenia pokontrolnego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 349–357.

potwierdzoną zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie prawa ochrony środowiska, że zarządzenie pokontrolne nie jest decyzją administracyjną, tylko aktem o charakterze władczym, kształtującym uprawnienia i obowiązki jego adresata, o czym stanowi przepis art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁵⁴.

Na zakończenie E.N. Jurkianiec⁵⁵ porusza kwestię kontroli sądowoadministracyjnej nakładania opłat podwyższonych w postępowaniach z zakresu ochrony środowiska. Analizuje również rozstrzygnięcia sądów co do charakteru prawnego owych opłat, ponoszenia ich w kontekście nieuzyskania pozwolenia na korzystanie ze środowiska, odraczania terminu uiszczania tych opłat oraz ich przedawnienia.

6. Podsumowanie

Recenzowana praca ma istotny walor naukowy jako studium problematyki prawa ochrony środowiska ujętej pod kątem kontroli przestrzegania prawa. Cztery części książki składają się łącznie z 26 rozdziałów, z których każdy stanowi rozwinięcie lub dopełnienie zagadnień będących przedmiotem rozważań w innych tekstach z danej części, stąd omawiana pozycja z całą pewnością spełnia wymagania stawiane monografiom. Ponadto zestawienie problemów natury teoretycznej, analizy rozwiązań przyjętych w konkretnym systemie prawa, modelu prawnej kontroli ochrony środowiska, oraz bardziej praktycznych kwestii związanych z funkcjonowaniem organów kontroli lub inspekcji jest ważnym atutem książki. Autorzy uwzględnili najnowsze regulacje zawarte m.in. w Prawie ochrony środowiska, Prawie wodnym, ustawie o ochronie przyrody, ustawie o odpadach czy ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W publikacji przedstawiono stanowisko judykatury w zakresie ochrony środowiska, a zwłaszcza prawnych instrumentów kontroli przestrzegania prawa. Ten zabieg może wpłynąć na poszerzenie kręgu potencjalnych odbiorców monografii.

Praca zawiera także znaczące elementy komparatystyki prawniczej, która współcześnie stanowi integralną część badań naukowych. Omawiane zagadnienia są prezentowane z perspektywy trzech państw Unii Europejskiej: Polski, Czech i Słowacji. W wielu regulacjach z dziedziny ochrony środowiska, pomimo wspólnych podstaw prawnych w prawie unijnym, zauważamy duże odrębności instytucjonalne czy proceduralne w poszczególnych krajach. Analiza roz-

⁵⁴ T.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2325 ze zm.

⁵⁵ E.N. Jurkianiec, *Kontrola sądowoadministracyjna nakładania opłat podwyższonych w postępowaniach z zakresu ochrony środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania...*, s. 372–383.

wiązań przyjętych w trzech systemach prawnych i dokonana w rezultacie synteza z pewnością staną się inspiracją do dalszych badań. Jest to też istotne chociażby z punktu widzenia konieczności współpracy organów inspekcji mających do czynienia z oddziaływaniami transgranicznymi i bardzo podnosi wartość opracowania.

W świetle niniejszych uwag zasadność wydania recenzowanej monografii nie budzi żadnych wątpliwości. Należy ona do nielicznych tego typu opracowań odnoszących się do problematyki prawnych aspektów ochrony środowiska z perspektywy kontroli przestrzegania prawa. Jest skierowana zarówno do społeczności akademickiej, jak i do praktyków. Z racji walorów naukowych będzie przydatna badaczom zajmującym się zagadnieniami prawnej ochrony środowiska, doktorantom, magistrantom i studentom w trzech państwach członkowskich Unii. Książka wyraźnie odznacza się aspektem praktycznym, co czyni ją wyjątkowo ciekawą i godną polecenia. Okaże się pomocna pracownikom organów administracji publicznej, o charakterze zarówno ogólnym (zatrudnionym w organach gminy), jak i szczególnym (zatrudnionym w regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska), czy pracownikom organów PGW „Wody Polskie” (które formalnie nie mają statusu organu administracji). Największe zainteresowanie monografia powinna wzbudzić wśród pracowników Inspekcji Ochrony Środowiska. Osoby chcące pogłębić swoją wiedzę będą mogły sięgnąć do kolejnych opracowań z tej dziedziny. Wszystkie wymienione względy powodują, że recenzowana pozycja wyróżnia się na rynku wydawniczym.

Literatura

- Barczak A., *Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Bede D., *Transparency in control of environmental regulations compliance*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 34–50.
- Biskup-Grabowska K., *Administracyjne kary pieniężne w związku z realizacją inwestycji niezgodnie z warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 261–270.
- Boć J., *Kilka refleksji na temat kontroli ochrony środowiska*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Przegląd Prawa i Administracji” 1985, nr 713, s. 71–79.
- Boć J., *Kontrola administracji*, w: A. Błaś, J. Boć, J. Jeżewski, *Administracja publiczna*, wyd. 3, Kolonia, Wrocław 2003, s. 321–343.
- Bukowski Z., Bojar-Fijałkowski T., *Słowo wstępne*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 7–8.

- Buliński M., *Dokumentacja przyrodnicza a konsekwencje wynikające z jej jakości dla tworzonych dokumentów związanych z przepisami ochrony przyrody i środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 319–324.
- Ciechanowicz-McLean J., *Kierunki rozwoju prawa ochrony środowiska w Polsce i na świecie w XXI wieku*, w: *Prawo i polityka ochrony środowiska w doktrynie i praktyce*, red. A. Barczak, A. Ogonowska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2016, s. 13–28.
- Ciechanowicz-McLean J., Nyka M., *Environmental law*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk–Warszawa 2016.
- Danecka D., *Organizacja inspekcji środowiska w Polsce, Czechach i Słowacji*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 53–68.
- Danecka D., Radecki W., *Inspekcja Ochrony Środowiska. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Dufała M., Michalovič M., *Wykonywanie kontroli przez Słowacką Inspekcję Środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 108–120.
- Folgiec A., *Zakres kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach utrzymania czystości i porządku w gminach*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 232–247.
- Franková M., *Kontrola osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami w dziedzinie środowiska i jej limity*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 248–260.
- Górski M., *Ocena wodnoprawna*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 209–217.
- Hak J., *Prawo do informacji jako środek kontroli przestrzegania przepisów w dziedzinie ochrony środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 271–288.
- Jarzyński M., *Współdziałanie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie działalności kontrolnej w ochronie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 121–138.
- Jurkianiec E.N., *Kontrola sądowniczoadministracyjna nakładania opłat podwyższonych w postępowaniach z zakresu ochrony środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 372–383.
- Kierzkowska J.S., *Realizacja funkcji kontrolnej przez strażę gminne (miejskie) w przedmiocie gospodarowania odpadami w świetle statystyk Straży Miejskiej w Bydgoszczy*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 325–346.
- Košičiárová S., *Charakter prawny i rodzaje instrumentów inspekcyjnych w ochronie środowiska na Słowacji*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 23–33.
- Król M.A., *Skuteczność implementacji rolnośrodowiskowych instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej w ocenie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego*, „Studia Iuridica” 2018, T. 78, s. 232–253.

- Król M.A., Tarno J.P., *Przyznanie sumy pieniężnej jako środek dyscyplinowania w postępowaniu sądownoadministracyjnym*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2019, z. 1 (82), s. 9–26.
- Kulbacka-Burakiewicz N., *Uprawnienia kontrolne Straży Leśnej*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 191–205.
- Lipiński A., *Prawne podstawy ochrony środowiska*, wyd. 5, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
- Łętowski J., *Prawo administracyjne. Zagadnienia podstawowe*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990.
- Łętowski J., Szreniawski J., *Kontrola administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, red. T. Rabska, J. Łętowski, T. 3, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1978, s. 336–451.
- Najwyższa Izba Kontroli, *Bariery rozwoju odnawialnych źródeł energii*, KGP.430.014.2020, nr ewid. 90/2020/P/20/016/KGP, Warszawa 2021, NIK [online], <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24474,vp,27220.pdf> [dostęp 17.03.2022].
- Najwyższa Izba Kontroli, *Transgraniczne przemieszczanie odpadów w świetle Konwencji Bazylejskiej. Podsumowanie wyników kontroli* [w językach angielskim, słowackim, ukraińskim i polskim], NIK [online], <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24407,vp,27151.pdf> [dostęp: 10.01.2022].
- Nawrot F., *A few remarks on the political position of the State Forests*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 179–190.
- Paczuski R., *Prawo ochrony środowiska*, Branta, Bydgoszcz 2000.
- Pokorný J., *Urząd Regulacji Energetyki i jego rola w ochronie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 139–151.
- Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski, wyd. 4, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Radecki W., *Rola inspekcji środowiska w ściganiu przestępstw, wykroczeń i deliktów administracyjnych w Polsce, Czechach i Słowacji*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 69–91.
- Snopková T., *Rola kontrolna gminy w ochronie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 152–163.
- Stahl M., *Szczegółne prawne formy działania administracji*, w: *System prawa administracyjnego*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel. T. 5, *Prawne formy działania administracji*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013, s. 315–402.
- Stejskal V., *Wprowadzenie do mechanizmów kontroli w prawie środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 11–22.
- Stelmasiak J., *Kontrola zarządzenia pokontrolnego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 349–357.
- Szuma K., *Dowodzenie faktu naruszenia prawa ochrony środowiska przy wymierzaniu opłat za korzystanie ze środowiska*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 358–371.

- Trzcńska D., *The control of economic utilization of natural resources executed by regional directors of environmental protection*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 218–231.
- Vícha O., *Dozór zwierzchni organów państwowej administracji górniczej nad przestrzeganiem przepisów górniczych w Republice Czeskiej*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 164–178.
- Vomáčka V., *Prowadzenie kontroli postępowania z odpadami w Republice Czeskiej*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 289–309.
- Wierzbowski B., Rakoczy B., *Prawo ochrony środowiska. Zagadnienia podstawowe*, wyd. 7, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.
- Wójcicka M., *Impact Directive 2008/99/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on crime policy in Poland*, „Journal of Modern Science” 2015, T. 2 (25), s. 427–439.
- Zębek E., *Rola i kompetencje Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie ochrony przyrody na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 92–107.
- Zicha J., *Wdrażanie standardów ochrony środowiska za pośrednictwem prawa karnego: przykład przestępstw przeciwko przyrodzie w Europie*, w: *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, red. Z. Bukowski, T. Bojar-Fijałkowski, Bydgoszcz 2021, s. 310–317.
- Zimmermann J., *Prawo administracyjne*, wyd. 8, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.

Monika A. Król

Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska (artykuł recenzyjny)

Streszczenie

Przedmiotem opracowania jest ocena monografii *Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w Czechach, Polsce i Słowacji*, pod redakcją Z. Bukowskiego i T. Bojar-Fijałkowskiego, która ukazała się w Wydawnictwie Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w 2021 r. Zawiera ona 26 rozdziałów opracowanych przez międzynarodowy zespół badawczy i koncentrujących się wokół prawnych zagadnień kontroli podmiotów korzystających ze środowiska. Książka tym bardziej zasługuje na uwagę, że w polskiej literaturze przedmiotu problematyka kontroli – czy szerzej: nadzoru – nad podmiotami korzystającymi ze środowiska jest raczej pomijana. Praca zawiera istotne elementy komparatystyki prawniczej, która współcześnie stanowi integralną część badań naukowych. Z uwagi na walory poznawcze monografia będzie przydatna badaczom zajmującym się zagadnieniami prawnej ochrony środowiska.

Słowa kluczowe: ochrona środowiska, kontrola administracji publicznej, inspekcja ochrony środowiska, podmioty korzystające ze środowiska

Monika A. Król

Control of compliance with environmental regulations (scientific review)

Summary

The subject of the study is to evaluate the monograph entitled *Control of compliance with environmental regulations in the Czech Republic, Poland and Slovakia*, written under the editorship of Z. Bukowski and T. Bojar-Fijałkowski, which appeared in the publishing house of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz in 2021. It contains twenty-six articles, focusing on the legal issues of control of entities using the environment, developed by an international research team. This book deserves attention all the more so because in the Polish scientific literature the issue of control, or more broadly supervision over entities using the environment is rather neglected. The work also contains important elements from the field of legal comparative studies, which nowadays is an integral part of scientific research. Due to its scientific value, it will be useful for conducting scientific research for researchers dealing with issues of legal protection of the environment.

Key words: environmental protection, public administration control, environmental protection inspection, entities using the environment

Моника Крул

Контроль соблюдения норм охраны окружающей среды (рецензионная статья*)

Резюме

Предметом работы является оценка монографии под названием «Контроль за соблюдением требований природоохранного законодательства в Чехии, Польше и Словакии», написанной под редакцией З. Буковского и Т. Бояр-Фиалковского, вышедшей в издательстве Университета Казимира Велького в Быдгоще в 2021 году. Она содержит двадцать шесть статей, посвященных правовым вопросам контроля за природопользователями, разработанных международной исследовательской группой. Эта книга особенно заслуживает внимания, поскольку в польской научной литературе вопрос контроля или, в более широком смысле, надзора за природопользователями, практически игнорируется. Работа также содержит важные элементы из области сравнительного правоведения, которое на сегодняшний день является неотъемлемой частью научных исследований и в силу своей научной ценности будет полезна научным работникам, занимающимся вопросами природоохранного законодательства.

Ключевые слова: охрана окружающей среды, контроль государственной администрации, инспекция по охране окружающей среды, природопользователи

Monika Król

Monitoraggio dell'osservanza delle normative ambientali (articolo di revisione*)

Sommario

L'oggetto dello studio è la valutazione della monografia intitolata Il controllo del rispetto delle norme ambientali nella Repubblica Ceca, in Polonia e in Slovacchia, redatta sotto la direzione di Z. Bukowski e T. Bojar-Fijałkowski, apparsa nel 2021 presso la casa editrice dell'Università Kazimierz Wielki di Bydgoszcz. Essa contiene ventisei articoli, incentrati sulle questioni giuridiche del controllo degli enti che utilizzano l'ambiente, sviluppati da un team di ricerca internazionale. Il libro merita attenzione tanto più che nella letteratura scientifica polacca la questione del controllo, o più in generale della supervisione delle entità che utilizzano l'ambiente, è piuttosto trascurata. L'opera contiene anche importanti elementi del campo degli studi giuridici comparati, che oggi sono parte integrante della ricerca scientifica. Grazie ai suoi valori scientifici, sarà utile per i ricercatori che si occupano di questioni di tutela giuridica dell'ambiente.

Parole chiave: protezione dell'ambiente, controllo della pubblica amministrazione, ispezione della protezione ambientale, enti che utilizzano l'ambiente